

ענף הירקות לת

פרי הגליל קרס, פרי ניר ממשיך. הענף? עדיין בסכנה

■ שטחי החקלאות בישראל הצטמצמו באופן דרמטי בשנים האחרונות – מכ־140 אלף דונם לכ־70 אלף דונם בלבד, נתון שממחיש את עומק המשבר בענף. ■ במקביל, היקפי היבוא מחו"ל ממשיכים לגדול מיום ליום, בעיקר ממדינות כמו סין, כאשר בענף עולים חששות כי מדובר במדיניות של מחירי דמפינג.

גורמים בענף מצביעים על שילוב של סיבות למשבר, ובראשן מדיניות ממשלתית בשנים האחרונות. בין היתר מוזכרת רפורמת החקלאות שהוביל שר החקלאות לשעבר עודד פורר, לצד הסכם הסחר המתגבש עם ארצות הברית, אשר יצרו לדבריהם תחושת חוסר ודאות והעדפה לייבוא על פני תוצרת מקומית.

ענף הירקות לתעשייה בישראל, המספק חומרי גלם לתעשיית הקפואים והשימורים, ניצב בפני אחד המשברים החמורים שידע בעשורים האחרונים. על פי נתונים עדכניים, היקף הפעילות בענף קוצץ בכ-50%, לאחר שהתעשייה המקומית צמצמה באופן חד את הזמנותיה מהמגדלים.

המוצרים המיובאים נמכרים במחירים נמוכים במיוחד שאינם משקפים עלות אמיתית, במטרה לדחוק את הייצור המקומי החוצה ולכגוע ביכולת של ענף החקלאות לתעשייה בישראל לשרוד לאורך זמן

עשייה בקריסה

ארגון מגדלי הירקות:

“המפעלים הקטינו מאוד את הכמויות שהזמינו מהמגדלים. אם בעבר הם שמרו על המגדלים, היום – בעקבות הסכמי הסחר – הם כבר לא רואים בכך צורך”.

ברנע מוסיף כי האווירה שנוצרה בעקבות ההסכם עם ארה"ב משדרת כי המדינה מעדיפה ייצור מחוץ לישראל, דבר שמערער את יציבות הענף כולו.

קריאה דחופה לסיוע: מגבלות אמוניה משתקות ייצור

במקביל למשבר הכלכלי, המלחמה והנחיות פיקוד העורף הובילו להגבלות חמורות על שימוש באמוניה – רכיב קריטי בתהליכי קירור בתעשיית המזון.

בפנייה רשמית של דיוויד לוי, מנכ"ל ארגון עובדי הפלחה, למשרדי החקלאות

“בעבר שמרו על המגדל הישראלי”

מגדלי ירקות
לתעשייה
מדווחים על
ירידה דרמטית
בהזמנות מצד
המפעלים,
שבעבר שמרו
על קשר יציב
עם החקלאים
גם בתקופות
של תנודות
בשוק

דיוויד לוי- “ענף ירקות לתעשייה יכול לספק את תצרוכת מדינת ישראל”

פגיעה ישירה
במגדלים
ובתעשייה

השלוש
המשבר ניכרות
היטב בשטח.
מגדלי ירקות
לתעשייה
מדווחים על
ירידה דרמטית
בהזמנות מצד
המפעלים,
שבעבר שמרו
על קשר יציב
עם החקלאים
גם בתקופות של
תנודות בשוק.

לדברי
ברנע, אורן
מזכיר

- תחרות לא הוגנת מול ייבוא ומפעלים מסובסדים בחו"ל
- מגבלות כשרות שמונעות עבודה רציפה
- מחירי מים ועלויות גידול גבוהות (כ-900 ₪ לדונם)

“אנחנו מתחרים בשוק לא שוויוני”, הוא אומר, “כשבחו"ל לא ברור באילו חומרי הדברה משתמשים ובאיזה היקף”.

תגובת הממשלה: חיזוק החקלאות המקומית

מנגד, שר החקלאות וביטחון המזון, אבי דיכטר, מדגיש כי המשרד פועל לחיזוק החקלאות המקומית תחת הסיסמה “אין חקלאות בלי חקלאים”.

בין הצעדים שננקטו:

- הרחבת מכסת העובדים הזרים ל-70 אלף
- השקעות של כ-3.5 מיליארד ₪ בתשתיות מים
- תיקוני חקיקה בתחום המים
- ניסיון להשיב מכסי מגן שהופחתו

בנוגע להסכם הסחר עם ארה"ב, במשרד מדגישים כי הוא טרם נכנס לתוקף, וכי הושגו מנגנוני הגנה, כולל דחיית הפחתת מכסים עד 10 שנים עבור מוצרים מסוימים.

קריאה לבחינה מחודשת

למרות הצעדים, גורמים בענף סבורים כי נדרש שינוי עמוק יותר במדיניות. לדבריהם, ללא התערבות מיידית – הכוללת הגנה על הייצור המקומי, התאמת רגולציה ומתן תנאים תחרותיים – קיים חשש ממשי לקריסת הענף.

המשמעות חורגת מעבר לחקלאים עצמם: מדובר בפגיעה בשרשרת אספקת המזון, בביטחון התזונתי של ישראל וביכולת לשמר ייצור מקומי עצמאי.

וביטחון המזון ומשרד הכלכלה, מתוארת פגיעה קשה בפעילות מפעל פריניר בשל הגבלות פיקוד העורף. המפעל, הקטין את התפוקה בכ-50%. המפעל מסוגל לעבוד עם כ-10.9 טון אמוניה, מוגבל כיום ל-3.9 טון בלבד – כמות שאינה מאפשרת יצור מלא.

המשמעות בפועל:

- תפוקת עיבוד האפונה ירדה ב כ-50%.
- לא ניתן להפעיל במקביל קווי ייצור של אפונה ותפוחי אדמה
- קיימים סיכונים תפעוליים וביטחוניים להמשך הפעילות

הדרישה: הגדלת הכמות המאושרת ל-5.5-6 טון לפחות, כדי לאפשר פעילות מינימלית ולמנוע מחסור במוצרי מזון.

נזקים כלכליים כבדים

הפגיעה אינה תיאורטית – היא מתורגמת להפסדים כספיים משמעותיים:

מגדלי האפונה:

- ייצור בפועל: 700 טון בלבד מתוך 2,000 טון שהוזמנו
- הפסד כולל מוערך: כ-3.7 מיליון ₪

מפעל פריניר:

- עלויות עבודה ותפעול: כ-1.48 מיליון ₪
- מלאי תקוע: כ-320 אלף ₪
- פגיעה במוניטין וקשרי מסחר

סה"כ נזק מוערך: כ-1.8 מיליון ₪

“אין עתיד לענף”: תמונת מצב קשה מהשטח

יריב בן עמי, מנכ"ל חברת “הדסים” ומגדל ותיק, מתאר תמונה פסימית במיוחד: “המצב כיום גורם לי לחשוב שאין עתיד לענף הירקות לתעשייה”.

לדבריו, הענף סובל משורה של כשלים מבניים:

- עלויות סולר גבוהות במיוחד, כאשר כ-2/3 מהמחיר הם מיסים
- מחסור חמור בנהגים ועלויות הובלה גבוהות (משאית מגיעה לכמיליון ₪)

במקביל
למשבר
הכלכלי,
המלחמה
והנחיות פיקוד
העורף הובילו
להגבלות
חמורות
על שימוש
באמוניה –
רכיב קריטי
בתהליכי קירור
בתעשיית
המזון

“המפעלים הקטינו מאוד את הכמויות שהזמינו מהמגדלים. אם בעבר הם שמרו על המגדלים, היום – בעקבות הסכמי הסחר – הם כבר לא רואים בכך צורך”